

OLIMPIADA DE LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Etapa județeană/a municipiului București

17 martie 2018

Clasa a X-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Lucrările în care eseul/răspunsurile sunt precedate de titlu și/sau motto vor fi notate cu zero puncte.
- Timpul de lucru: trei ore.
- Total: 120 de puncte.

Citește cu atenție textele de mai jos.

A.

Sorbind din ceai, Puiu nu-și lua ochii de la gardianul care stătea în ușa camerei, radios, mulțumit, ca și când astfel, prin înfățișarea lui, ar fi vrut să-i mai alunge urâtul și supărarea. Compătimirea aceasta primitivă și discretă i se părea lui Puiu minunată și-i făcea mai bine decât chiar mângâierile tatălui său. Aici era un om străin, simplu, care înțelegea nenorocirea altuia și căuta, cum îl tăia capul, să-i ușureze situația. El, până acuma, cu oamenii de teapa gardianului, a avut numai relații de la stăpân la servitor. Niciodată n-a stat de vorbă de aproape și nu și-a închipuit că în asemenea suflete ar putea să se adăpostească sentimente deosebite... Ca să-i răsplătească inima, îl întrebă cu glas prietenos:

— Cum te cheamă pe tine, băiete?

— Andrei Leahu, boierule, răspunse bucuros gardianul.

— Și de pe unde ești? continuă Puiu. Din ce județ?

— Din Argeș, boierule, comuna Ciofrângenii...

— Argeș? făcu Puiu cu o ușoară tresărire. Am umblat și eu mult prin Argeș. Un unchi de-al meu din partea mamei are o moșie la Mănești. [...]

Parcă l-ar fi împins niște amintiri puternice, Puiu, după o pauză, întrebă cu mare vioiciune:

— Da' pe la voi este *Ciuleandra*?

— *Ciuleandra*? zâmbi Leahu. Cum să nu fie, boierule? Da' pe la noi îi zicem *Șuleandra*, c-așa am apucat... Tare frumos joc, adaogă apoi dânsul. Parcă nici nu-ți mai vine să te oprești, dacă l-ai început... Ați jucat poate și dumneavoastră *Șuleandra*, boierule?

— Da... adică... bălbâi Puiu, neașteptându-se la întrebare, și acuma cu o părere de rău că, fără niciun rost, a adus vorba despre *Ciuleandra*. [...]

*

— Da, *Șuleandra*, murmură foarte încet, doctorul, care asculta calm, cu o privire rece.

— Ai auzit și dumneata de jocul acesta curios? se întrerupse Puiu brusc, mirat parcă și în același timp încântat

— Nnda... repetă doctorul, cu o imperceptibilă tresărire, ca și când i-ar fi părut rău că i-a scăpat cuvântul.

Se făcu o pauză. Puiu zâmbea confuz și mai aștepta să spună ceva doctorul. Pe urmă tăcerea îl supără și porni mai nervos:

— Ei, da... *Ciuleandra*... În sfârșit, hangiul ne conduce într-un cerdac de unde într-adevăr puteam privi hora, ca dintr-o lojă de teatru... La început, poate pentru că-mi era și foame, nu mi s-a părut nimic deosebit. Hora, ca toate horele, fetele, așa ș-așa, flăcăii, să nu mai vorbim. De altfel jucau o horă obișnuită, fără niciun haz... Apoi a venit *Ciuleandra*... Ei bine, doctore, cine n-a văzut *Ciuleandra* nu-și poate închipui ce înseamnă beția dansului! (Se aprinse. Ochii îi luceau într-un zâmbet fierbinte.) Pornește ca o horă oarecare, foarte lent, foarte cumpătat. Jucătorii se adună, se îmbină, probabil după simpatii, ori la întâmplare, indiferent. Pe urmă, când se pare că oamenii s-au încins puțin, muzica prinde a se agita și a se iuți. Ritmul jocului se accelerează, firește. Jucătorii, cuprinși de după mijloc, formează un zid compact de corpuri care se mlădie, se îndoie, se răsucesc și tresaltă cum poruncesc lăutarii. Cu cât se aprind mai tare jucătorii, cu atât și muzica se ațâță, devine mai zvăpăiată, mai sălbatecă! Picioarele flăcăilor scapără vijelios, schițează figuri de tropote, sărituri de spaimă, zvâcniri de veselie. Apoi deodată, cu toții, cu pașii săltați și foarte iuți,

pornesc într-un vârtej. Zidul viu se avântă când încoace, când încolo, lăutarii pișcă vehement strunele înăsprind și ascuțind sunetele cu câte-un chiot din gură, la care încearcă să răspundă altul, din toiu jucătorilor, curmat însă și înghițit de năvala ritmului. Acuma șirul, tot încovoiindu-se și strângându-se, ca un șarpe fantastic, începe să se încolăcească, să se strângă, să se grămădească, până ce se transformă parcă într-un morman de carne fierbinte, care se zvârcolește pe loc un răstimp, ca apoi, pe neașteptate, să se destindă iarăși, ostenit ori prefăcut, în tact cuminte, lăsând să se vadă fețele roșite și vesele ale jucătorilor. Dar lăutarii se înfurie că s-a înmuiat jocul, își întărită iar cântecul, mai puternic, mai stăruitor. Șiragul de jucători, parc-ar vrea să sfideze și să stârneasă pe lăutari, se repede mai furtunos, picioarele hurducă pământul cu bătăile, vârtejul pornește din nou, mai strâns, mai încăpățânat, se încolăcește iar și se descolăcește și, în cele din urmă, se încheagă într-un vâlmășag de trupuri zdrobite. Așa, pe loc, câteva minute, nu știu cât timp, în același ritm nebunesc, flăcăi și fete se frământă, tremură, tropăie...

Liviu Rebreanu, *Ciuleandra* (1927)

B.

Sunetele pianului se aud tot mai distinct când te apropii de subsol. Acolo becurile ard toată ziua. A treia ușă pe dreapta scoate un scârțâit scurt când o deschizi și te pomenești brusc într-o lumină orbitoare. O sală dreptunghiulară complet goală, măsurând aproximativ 30 de metri pătrați. Pe cei patru pereți sunt fixate bare horizontale de lemn la nivelul șoldului unui om de statură medie. De bare se țin băieți și fete și-și mișcă picioarele întinzându-le și îndoindu-le în ritmul muzicii. Acum nu mai ai niciun dubiu. Recunoști imediat *Barcarola* de Offenbach. În mijlocul încăperii, un bărbat înalt, încă suplu, cu o anumită lentoare în mișcări, îi poți da ușor 45, deși n-are decât 36. Leon poartă maioul negru, ros în câteva locuri de molii, mulat pe corp, cu care a debutat în *Harald și luna verde* la „Palais de danse”. Ține în mână o cravașă. Lovește cu ea gambele care nu se supun ritmului și nu păstrează alinierea. Hei, voi de-acolo, Nuți și Carliță, ce-aveți de comentat? Cui nu-i place să părăsească sala! Gata. Bate din palme. *Poziția a treia*. Înșurubați-vă bine pe picioare cu genunchii întinși la maximum. Baletul e geometrie, nu-i ca la Breaza! Nu contest valorile folclorice, dar... poate că unii pot mai mult, vor mai mult. Atunci de ce nu se duc la Operă? strigă Carliță din fundul sălii, cu adresă precisă. Leon nu marșează la provocare. Cine trece prin iad are dreptul să-i privească de sus pe ceilalți. Letiția, dă-i drumul. Corepetitoarea apasă pe clape. „Dansul Anitrei” din *Peer Gynt* de Grieg, vorbește Letiția la pereți. [...] Și... un, doi, trei, patru... *plié, relevé**. Cum ții brațul, Cici, vreau să văd o acoladă perfectă! Și... [...] în față, în lateral. Și-acum... *petit battement, battement tendu, grand battement**. Rânduri de picioare, întinse în față, în lateral. Vreau să văd un singur picior. Reluăm. Piciorului ăsta îi zvâcnesc mușchii. Piciorul ăsta e amortit. La piciorul ăsta s-a pus un cârcel. Șiroaie de transpirație curg pe Argeș în jos, pe un mal frumos... dresurile se udă mai dihai decât loturile irigate ale patriei. Dansatorii le schimbă la fiecare pauză. Pe cele folosite le storc în chiuveță și le pun la zvântat pe capetele barelor. Ce-i cu voi, ați obosit? Leon se gândește la ora încremenită de la Sachsenhausen, între 12 și 13, când, după șase ore de cărat un bolovan de la un capăt la altul al patruleterului și înapoi, stăteau neclintiți în picioare și n-aveau voie să scoată o vorbă, nici să se sprijine unul de altul. Gata, reluăm. *Poziția a cincea*. Măinile se prind din nou de bară. Picioarele se lipesc de astă dată cumiți, cu vârful unuia atingând călcâiul celuilalt, cu genunchii uniți. Leon trece printre rânduri, cravașa se face că lovește ca să-și justifice prezența. Închide genunchii. Strânge cât poți. Ce-i asta, trecătoarea Oituz? Și... un, doi, trei, patru... *Plié, relevé*.

Nora Iuga, *Harald și luna verde* (2014)

**Palais de danse* – centru de spectacole

**plié, relevé; petit battement, battement tendu, grand battement* – (în limba franceză, referitor la dans) mișcări specifice baletului

Subiectul I

(30 de puncte)

Răspunde, pe foaia de concurs, la fiecare dintre următoarele cerințe.

1. Ilustrează, cu câte un exemplu din fiecare text, o funcție a limbajului. **6 puncte**
2. Prezintă valoarea expresivă a verbelor la modul indicativ, timpul prezent, din textul *Harald și luna verde* de Nora Iuga. **6 puncte**
3. Explică rolul a două elemente nonverbale, identificate în oricare dintre cele două texte. **6 puncte**

4. Comentează modul în care motivul muzicii este valorificat în cele două texte. **6 puncte**
5. Susține-ți opinia despre semnificația următoarei secvențe din textul *Ciuleandra* de Liviu Rebreanu: „Ei bine, doctore, cine n-a văzut *Ciuleandra* nu-și poate închipui ce înseamnă beția dansului!” **6 puncte**

Notă! Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Subiectul al II-lea **(30 de puncte)**

Imaginează-ți că ești unul dintre personajele fragmentului extras din textul *Harald și luna verde* de Nora Iuga.

Redactează un text memorialistic, de 150 – 300 de cuvinte, în care să evoci un moment care te-a determinat să iei în considerare posibilitatea de a renunța la dans.

Subiectul al III-lea **(30 de puncte)**

Scrie un eseu de 600 – 900 de cuvinte despre *dans ca formă de manifestare a emoțiilor/sentimentelor*, pornind de la cele două texte citate și valorificând experiența ta culturală.

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu trei argumente/raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Redactare **(30 de puncte)**

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea ta trebuie să aibă cel puțin 900 de cuvinte. Pentru redactarea întregii lucrări, vei primi 30 de puncte (organizarea ideilor în scris – 6 puncte; abilități de analiză și de argumentare – 6 puncte; utilizarea limbii literare – 6 puncte; ortografia – 4 puncte; punctuația – 4 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 2 puncte, respectarea precizărilor privind numărul de cuvinte – 2 puncte).